

Informačná databáza o území v pôsobnosti prijímateľa na rok 2011 – LAU 1 (úroveň okresu)**1. história****-krátky popis historického vývoja okresu po súčasnosť**

Stropkov patrí medzi mestá, ktorých najstaršie dejiny sú málo prebádané. Archeológovia sa ho do dnes takmer nedotkli, a tak nevieme nič pozitívneho o jeho prehistorických osudoch a osídlení, ale ani o období včasného stredoveku.

Anton Szmirmay v roku 1803 vo svojich topografických notíciach Zemplínskej stolice bez uvedenia prameňa napísal, že Stropkov založili Cudárovci po tatárskom vpáde, a to v roku 1245. Taký prameň, ktorý by to potvrdzoval, nejestvuje a ani nemohol jestvovať. Cudárovci pochádzajúci z Olnodu (dnes Onód v Boršodskej župe) v tom čase ešte vôbec nie sú známi.

Prvá správa o existencii ich člena je až z roku 1347 a až v roku 1352 sa svojim členom Petrom dostávajú do majetkov v severovýchodnom Uhorsku, kde mu Ľudovít I. daruje panstvo Kurimu v Šariši (v tom čase Peter Cudár už bol boršodským a šarišským županom). Stropkov Cudárovci nikdy nevlastnili a ako jeho susedia (od roku 1370 vlastnili aj Zborovské panstvo) si nikdy nerobili naň ani najmenšie nároky. Nekritické preberanie Szirmayovho údaja – v milénarnej župnej monografii Zemplína a hlavne v Ungváryho dejinách Stropkova a Stropkovského hradu, dokonca aj časťou súčasnej odbornej literatúry neopierajúcej sa

o vlastný pramenný výskum, vedie však k tomu, že Stropkov sa často považuje za písomne doložený k roku 1245, ale súčasne a oprávnené za staré sídlo. Na základe tohto nateraz ničím nepodloženého údaja sa v roku 1970 konali tu oslavy 725-ročnej existencie „kráľovského mesta“ a Stropkov si dal vyhotoviť aj amatérsky a neheraldický erb s arpádovskými brvnami, rozširovaný sériou odznakov.

Prvá písomná správa o Stropkove pochádza len z roku 1404. Vtedy kráľ Žigmund Luxemburský hovorí, že svojho času záložoval Prokopovi Balickému (šľachtický rod z poľskej dediny Balice) za 6000 dukátov majetky Šarišského hradku (Hanigovský hrad), mestečka – opida „Stropko“ a Pozdišoviec, ktoré prešli do kráľovského úžitku odúmrtým právom po ich predchádzajúcom vlastníkovi Ladislavovi, synovi Mikuláša zo šarišského Svätého Jura (Hubošovce). Najstaršie písomné správy nás informujú o tom, že Stropkov so svojou pevnosťou, v roku 1492 nazývanou „castellum sive fortalitium“ a tridsiatkovou stanicou je zemepánskym mestom a sídlom panstva, ku ktorému v stredoveku patrilo až 37 dedín. V stredovekých, ale ani v novovekých prameňoch niet ani len najmenšej zmienky o tom, že by niektorý uhorský panovník udelil Stropkovu mestské výsady. A v stredoveku Stropkov nezískal ani žiadne iné špeciálne práva. Všetky jestvujúce a od roku 1404 početnejšie písomné doklady ho vždy nazývajú opidom, jediný raz v roku 1430 aj civitas. Ale do roku 1404 sme nutení v jeho dejinách pohybovať sa len v hypotetickej rovine.

V populárnej knižke Stropkov a okolie z roku 1978 i v monografii Osídlenie severného Slovenska z roku 1985 je naznačený starší vývoj. Údolie Ondavy severne od sútoku s Ondavkou, od veľkomoravských a povelkomoravských nálezísk v Topolovke, je na archeologických mapách do stredoveku totálne čisté, nateraz bez akýchkoľvek nálezov. Podľa názoru prof. Vojtecha Budinskeho – Kričku vysloveného v roku 1961 v štúdiu Slované osídlenie na severovýchodnom Slovensku, ďalšie sporadické objavy slovanských sídlisk možno očakávať aj v severnejších oblastiach Ondavskej vrchoviny. A medzi takého slovanské – slovienske sídla by mal patriť aj Stropkov. V roku 1956 – podľa očitých svedkov – boli totiž pri stavbe traktorovej stanice južne od stredovekého a i dnešného centra mestečka, na výraznej vyvýšenine nad Ondavou medzi Mlynským potokom a potokom Mlynica objavené vypálené jamy, približne 150 cm hlboké a 100 cm široké lievikovito (azda obilnicové zásobnice), bagrovaním rozrušené pohrebisko a podmurovky domov. Celý nález bol „v záujme“ výstavby urýchlene zasypaný lomovým kameňom, resp. zrovnaný pre nové budovy. Táto informácia spolu s archeologickým a jazykovedne

založeným veľkomoravským a veľkomoravským osídlením dolného a stredného Zemplína i povodia Radomky a Tople v susednom Šariši (Koprivnica, Radoma) je nateraz jediným zdrojom nášho predpokladu, že na tomto mieste stalo veľkomoravské alebo veľkomoravské sídlisko, ktoré pretrvalo až do druhej polovice 13. storočia, keď je nepriamo doložené už aj písomne. V roku 1269 komes Pud z rodu Abovcov predáva Šimonovi z Veľkého Šariša, príslušníkovi Tekulovcov panstvo Smilno, ktorého juhovýchodná hranica siaha až na potok Chočianku. Bezprostredne na ňom v tom čase, podľa mienky odborníkov, sa nachádzal majetok Stropkova. Chočianka predtým i neskôr tvorila jeho nespornú severozápadnú chotárnu hranicu. Najneskôr od konca druhej polovice 13. storočia i zemplínsko – šarišskú stoličnú hranicu. K Smilnu v druhej polovici 13. storočia i neskôr patril aj Stročin s mýtom, ležiaci severne od sútoku Chočianky s Ondavou, písomne doložený od roku 1317. V tej istej listine z roku 1317 sa spomínajú aj Veľká a Malá Domaša i zaniknuté Modré Pole (Keekmezey) – samostatné panstvo so stredovekou pevnosťou – fortaliciom, ležiacej južne od Stropkova (nad Mrázovcami). K obdobiu vlády kráľa Ľudovíta I. (1342 – 1382) sa viaže písomná zmienka

o Kelči a Breznici ležiacich tiež pod Stropkovom a k nemu rozhodne nepatriace. V druhej polovici 14. storočia sú písomne doložené všetky obce ležiace juhovýchodne od Stropkova na pravom brehu Ondavy (staršie – Nižná, Vyšná Oľšava i na nemeckom práve lokované Lomné, Šandal, Bokša a iné). Severne od jeho chotára na Chočianke ležiaca Chočča, Bukovce a na Ondave Tisinec i Duplín. Len o Stropkove, ktorý v tom čase nielenže jestvoval, ale v tejto oblasti bol najrozvinutejším sídliskom – mestečkom, pramene mlčia.

Zemplínsko-šarišská komitátna, stoličná hranica však pred rokom 1269, resp. v období vlády Ondreja II., keď komes Pud získal smilnianske a stročinske panstvo, nebola na Chočianke, ale nad Stročinom, ktorý patril tiež do Zemplína. Dosvedčuje to stredoveká cirkevná organizácia. Stročin vtedy i dodnes patrí totiž k stropkovskému dekanátu. To znamená, že slovanské, či slovienske osídlenie tu postupovalo zo Zemplína hore Ondavou. Ak Stročin jestvoval v období vlády Ondreja II. t.j. pred rokom 1235, potom, a to skôr, jestvoval aj Stropkov. Poukazuje na to aj jeho názov. Jazykovedci ho odvodzujú od osobného slovienskeho mena Strop-Stropek (Stropko), ktoré má základ v apelatíve strop. Najneskôr v I. polovici 13., možno už koncom 12. storočia tu bolo zriadené aj mýto (o stročinskom sa v roku 1317 i 1355 hovorí, že jestvuje už dávno – „olim“). Niekedy koncom 13. storočia bola pri mýtnej stanici v Stropkove vybudovaná strážna veža na jej ochranu i ako pohraničná pevnosťka, od 15. storočia prameňmi nazývaná kastelom, či fortaliciom Topor, vo význame tvrdz.

Keď sa so Stropkovom po prvýkrát stretávame v roku 1404, vtedy je už kvalifikovaný ako zemepánske mesto – oppidum, v ktorom je spomenutá pevnosť, vyberá sa tu pohraničné clo – tridsiatok a súčasne je sídlom rozsiahleho feudálneho panstva. Tieto okolnosti, jeho štvorcové námestie o rozlohe asi 150 x 150 m so štyrmi ulicami vychádzajúcimi z jeho rohov i gotický kostol z polovice 14. storočia s pôvodným patrocíniom sv. Anny (od 16. alebo 17. storočia Božieho Tela) a pozostatkami škultécie (v urbári z roku 1569), sú dostatočným svedectvom toho, že bolo lokované nemeckými kolonistami. Zo severného Zemplína nateraz nepoznáme ani jednu lokačnú – šoltýsku listinu nemeckého práva. Načim však predpokladať, že jestvovali. No súčasne, že doosídľovanie na nemeckom práve v tejto oblasti prebiehalo aj na základe ústnych dohôd. Z uvedeného je nepochybné, že Stropkov – ako stredoveké opidum založili nemeckí hostia v blízkosti starej rovnomennej slovenskej dediny. Jej obyvateľstvo sa postupne presťahovalo do vznikajúceho mesta a stará dedina Stropkov zanikla. Tento proces prebiehal asi od 20. až 30-tych rokov 14. storočia. Predpokladáme totiž, že to boli obdobné sídelné pomery ako v Bardejove, v Prešove, Kežmarku, Michalovciach a inde. A že stropkovskí hostia patrili k bardejovskej nemeckej kolónii. Ich vedúca osobnosť – šoltýs a jeho súkmeňovci tu dostali také isté alebo podobné výsady ako bardejovský šoltýs Vavrinec a ostatní bardejovskí hostia v roku 1320. Ak títo začali budovať nový Stropkov s tak rozsiahlym námestím a gotickým kostolom, museli mať svoje práva zabezpečené kráľovskou listinou, ktorá zaručovala budúcu prosperitu mesta. O existencii tejto predpokladanej kráľovskej listiny však neskôr nielo ani len zmienky. Táto okolnosť je podľa nás svedectvom toho, že

pravdepodobne už Ľudovít I. škultéciu a s ňou spojené práva vykúpil, no až na mlyn ich nedaroval mestu. Azda už nestihol. Ono je totiž v polovici 16. stor. i predtým vlastníkom mlyna, jeho polia a lúky sú kvalifikované ako zákupné, ale nemá súdnu právomoc ani rybolovné právo. Menšie spory rozsudzuje richtár, tak ako v iných mestečkách a dedinách, väčšie zemepán. Jeho obyvatelia platia cenzus v peniazoch, sú povinní čapovať panské víno a voči zemepánovi plnia aj iné služby a jeho požiadavky.

Stropkov do konca 14. storočia stavebne hospodársky a spoločensky nadobudol ráz mestečka. Jeho ďalší rozvoj zabrzdil však Žigmund Luxemburský, ktorý ho daroval spomenutým feudálom a stal sa ich poddanským mestom. Tieto a ďalšie nám neznáme okolnosti spôsobili, že tu usadení nemeckí hostia ho niekedy koncom 14. a zač. 15. storočia opustili a odsťahovali sa pravdepodobne do privilégiami obdareného Bardejova, iní azda posledni koncom 15. storočia do Prešova, kde mali nepomerne väčšie možnosti slobodnejšieho uplatnenia. V urbári z roku 1569, z ktorého poznáme všetkých obyvateľov Stropkova - spolu 72 rodín - nie je v ňom ani jediné nemecké meno. Mestský ráz mu však zostáva. Vplyvom nemeckých hostí sa mestečko zrejme už v 14. storočí stalo aj remeselníckym centrom svojho okolia. Medzi majstrami prešovského krajčírskoho cechu v roku 1509 nachádzame aj Krištofa Stropkovského, neskôr v Bardejove a Košiciach aj ďalších remeselníkov pochádzajúcich zo Stropkova. V urbári z roku 1569 sa medzi mešťanmi spomínajú viacerí Hrnčiarovci (Fazekass), Ambróz a Juraj Kováčovci (Kowach), Matej a Ján Povožníkovi (Zekeres) i vdova po obuvníkovi (sutor) zo Stročina. Remeselnícka tradícia v mestečku bola základom pre utvorenie tzv. veľkého cechu v roku 1575 združujúceho zlatníkov, debnárov, krajčírov, kožušníkov, hrnčiarov atď. - spolu 17 druhov remesiel.

Koncom 14. storočia v ňom načas predpokladá aj jestvovanie farskej či mestskej školy, ktorú aj jej učiteľa Vavrince Vallu máme písomne doložených k roku 1515. Medzi študentmi Krakovskej univerzity sú totiž od roku 1409 sporadicky zapisovaní aj študenti zo Stropkova (de Stropko, de Stropkow)- do polovice 15. storočia 4, ktorí základné vzdelanie museli nadobudnúť doma. V Stropkove a potom asi v Krakove vyštudoval medicínu aj Ján zo Stropkova, bardejovský apatiekar, spomínaný v roku 1442. Podobne aj dominikánsky profesor Vavrincec zo Stropkova, ktorý v roku 1468 odpísal pre predstaveného dominikánskeho kláštora v Budíne Leonarda Regensbergera Legendu o svätej Kataríne a ďalší vzdelanec spomínaný koncom 15. a začiatkom 16. storočia. Okrem toho v urbári z roku 1569 sú ako mešťania zapísaní 2 literáti - t.j. ľudia znali písma.

Mestská rada hoci s obmedzenými právami najneskôr od 2. polovice 15. storočia vlastnila aj mestskú pečať, v ktorej je patrónka kostola sv. Anna s Máriou. Pod ňou vydáva svoje písomnosti. Najstarší nám známy latinský list richtára a boženíkov (prisažných) Stropkova z roku 1515 je adresovaný mestskej rade Prešova.

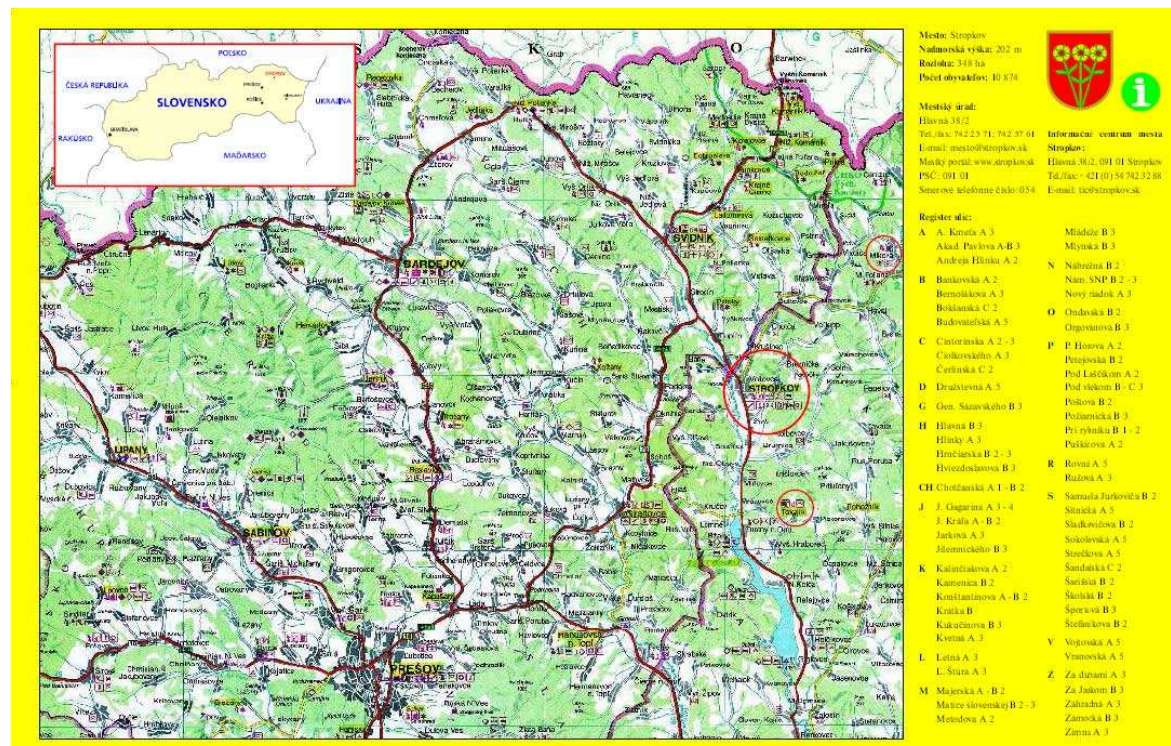
Od konca 16. a začiatku 17. storočia svoje písomnosti už píše aj po slovensky. Prvá známa - záznam o vyšetovaní krádeže - pochádza z roku 1601.

Okres sa rozprestiera na severovýchode Slovenska na rozlohe 389 km², hraničí so štyrmi okresmi - Medzilaborce, Humenné, Vranov nad Topľou a Svidník. Severná hranica okresu je súčasne štátnou hranicou s Poľskom. Do územia okresu zasahuje Ondavská a Laborecká vrchovina. Najvyšší bod územia, 691 m n. m., je Klin na hraniciach s Poľskom. Najnižší bod sa nachádza pri hladine vodnej nádrže Veľká Domaša v katastri obce Bžany. Okresné mesto Stropkov leží na križovatke štátnych ciest II/575 smer Medzilaborce a Lupkovský priesmyk II/557 vedúcej severojužným smerom celým okresom, napája sa na I/73 - E 371, ktorá vedie na hraničný priebeh Vyšný Komárnik (Barwinek na severe umožňujúci prístup k E - 50 Vyšné Nemecké/ Užhorod).

- historické pamiatky(stručný popis najvýznamnejších pamiatok)

- Buková Hôrka – baziliánsky monastier v blízkosti obce Bukovce,
- Domaša – vodná nádrž, pri nej sa nachádzajú rekreačné strediská,
- Tokajik – Pamätník obetiam, Múzeum tokajickej tragédie II. svetovej vojny,
- Košice, Prešov – starobylé, historické mestá,
- Bardejov – starobylé slobodné kráľovské mesto, stredoveké mestské jadro – pamiatka UNESCO,
- Bardejovské kúpele – minerálne a liečivé pramene (liečenie zažívacieho traktu a dýchacích ciest),
- Dukla – rozsiahly prírodný areál, Údolie smrti, miesto ťažkých bojov Karpatsko-duklianskej operácie počas 2. sv. vojny, exponáty vojenskej techniky v prírode, vojenský cintorín s Pamätníkom československej armády a vojenský cintorín nemeckých vojakov,
- Svidník – centrum podduklianskeho kraja, Galéria Dezidera Millyho, Múzeum rusínko-ukrajinskej kultúry s národopisnou expozíciou múzea v prírode – skanzen,
- Drevené kostolíky – osobitne architektonicky druh ľudového umenia, súbor chrámov východného obradu prevažne zo 17. až 18. storočia (Potoky, Bodružal, Dobroslava, Hunkovce, Korejovce, Kožany, Krajné Čierne, Ladomírová, Mirol'a, Nižný Komarník, Príkra, Šemetkovce),
- Medzilaborce – významné stredisko Rusínov a Ukrajincov na Slovensku, množstvo kultúrno-historických pamiatok, Múzeum moderného umenia Andyho Warhola
- Krásny brod – krásnobrodský monastier,
- Miková – rodisko A. Warhola, lyžiarske stredisko, ťažba ropy.

- mapa daného územia

2. územie

- hustota obyvateľov na km² – 54 obyvateľov
- rozloha v km² – 389 km² (rozloha okresu Stropkov)
- výmera územia – 24,7 km² (mesto Stropkov)

3. obyvateľstvo

- počet obcí (spolu) - 43
- počet obyvateľov (spolu) – 20726
- muži - 10290
- ženy - 10436
- počet obyvateľov v mestách (spolu) – 10828
- počet obyvateľov v ostatných obciach (spolu) – 9898

4. sociálne štatistiky

- ekonomicky aktívne obyvateľstvo (spolu, vek od 15-54 Ž, vek od 15-59 M) - 13273
- ekonomicky neaktívne obyvateľstvo (spolu, vek 0-14, 55+Ž, 60+M) - 7415
- miera zamestnanosti (spolu) – 82,86%
- miera evidovanej nezamestnanosti (spolu) – 17,14%
- počet uchádzačov o zamestnanie – (spolu) – 1757

5. investičné možnosti v okrese

- potenciál rozvoja turizmu predstavuje kvalita a kvantita prírodných a kultúrnych zdrojov,
- skvalitnenie produkcie a služieb vo všetkých oblastiach, čo akceleruje vytváranie ďalších pracovných príležitostí,
- zvýšenie počtu malých a stredných podnikov, -podpora malého a stredného podnikania zo strany štátu aj miest,
- zvýšenie zamestnanosti rozvojom agroturistiky a regionálnych rozvojových programov v oblasti rekreácie a poskytovania s tým súvisiacich služieb,
- prispôbením zamerania poľnohospodárskej výroby podľa regionálnych prírodných a geografických podmienok rozvíjať a propagovať možnosti poľnohospodárstva v regióne a tým vytvárať pracovné príležitosti aj formou samozamestnania,
- v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva rozvíjanie druhovýroby
- spracovania surovín a finalizácie výrobkov,
- aktivizácia činnosti vyhľadávania investorov a prevádzkovateľov,
- využitie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie,
- tvorba a realizácia projektov na rozvoj regiónu,
- v oblasti životného prostredia presadzovať nový systém priorít s využitím a druhotným spracovaním odpadov,
- vylepšenie infraštruktúry a efektívneho pripojenia sa na rýchlostné komunikácie.
- možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ
- budovy
- Hnedý priemyselný park v areáli bývalej STS (tvorený priemyselnou halou, energoblokom a čistiarňou odpadových vôd)
- vhodný pre investorov v oblasti zámočníctva, elektrotechnického priemyslu a výroby zmesí pre stavebný priemysel.
- pozemky

- v okrese Stropkov je už dlhé roky problém s nevysporiadanými pozemkami; nachádzajú sa tu prevažne menšie pozemky na výstavbu rodinných domov, prípadne malých podnikateľských prevádzok (areál bývalej STS v Stropkove, rozsiahle pozemky v blízkosti jazdeckého areálu v Stropkove)
- väčšina týchto pozemkov je v súkromnom vlastníctve
- výhody poskytované investorom
- len v rámci výhod poskytovaných štátom

6. kultúra a šport (stručný popis možností a príležitostí)

Územie okresu leží na rozhraní horného Zemplína a Šariša, poskytuje vhodné podmienky predovšetkým pre pobyt pri vode, zimné športy i vidiecku turistiku. Ťažiskom letnej rekreácie je rekreačný priestor Valkov pri vodnej nádrži Domaša. Vodná nádrž je situovaná v atraktívnom prírodnom prostredí a poskytuje vhodné podmienky pre vodné športy. Stredisko rekreácie a cestovného ruchu Valkov predstavuje jeden z najperspektívnejších rozvojových priestorov pre turistiku v rámci krajinného celku Domaša. Atraktívne a veľmi kvalitné prírodné prostredie, tvorené príľahlými lesnými masívmi predstavujúcimi vhodný rozptyľovací priestor pre návštevníkov, umožňuje predĺženie sezónnosti využitia tohto strediska na rekreáciu. Na základe týchto skutočností možno v rámci funkčnej špecializácie a vzájomnej kooperácie jednotlivých stredísk rekreácie a cestovného ruchu i samotných obcí v priestore vodnej nádrže Domaša, stredisko rekreácie a cestovného ruchu Valkov, prioritne orientovať okrem orientácie na pobyt pri vode i na najrozšírenejšie formy dynamickej turistiky (pešia turistika, cykloturistika), aktivity rekreačného turizmu (rekreačné a relaxačné vychádzky v prírodnom prostredí) rozvoj športových aktivít s prednostným zameraním na aktívne prežitie dovoleniek či voľného času.

7. cestovný ruch (stručný popis možností)

(zdroj uvádzať ŠÚ SR s výnimkou č. 1, č. 5, č. 6, č. 7)

Vzhľadom na značne kolísajúcu hladinu vodnej nádrže Veľká Domaša v jej hornej časti, v blízkosti vyústenia toku rieka Ondava do samotnej vodnej nádrže nie sú príliš vhodné priestorové možnosti pre rozšírenie rekreačného využívania vodnej plochy pre kúpanie a vodné športy. Priestor sa stáva vzhľadom k biotopu s kolísavou hladinou vodnej nádrže významnou ornitologickou lokalitou a je navrhnutý na začlenenie medzi chránené územia. Umiestňovanie zariadení cestovného ruchu v tomto priestore je potrebné harmonizovať s ohľadom na ochranu vtáčích území, pri rešpektovaní hygienických kritérií využívania celého priestoru Domaše. Z uvedeného dôvodu je navrhovaná lokalizácia centier strediska cestovného ruchu v južnejšej časti nádrže, v priestore zátoky a ústia potoka Hrabovčik do vodnej nádrže a svahových priestorov na východnom brehu s navrhovanou preložkou cesty II/557 v úseku obec Turany nad Ondavou – ústie potoka Hrabovčik v dostatočnej vzdialenosti od samotnej vodnej nádrže. Stredisko rekreácie a cestovného ruchu Turany nad Ondavou je potrebné prioritne orientovať okrem orientácie na pobyt pri vode i na najrozšírenejšie formy dynamickej turistiky (pešia turistika, cykloturistika), aktivity rekreačného turizmu (rekreačné a relaxačné vychádzky v prírodnom prostredí), rozvoj športových aktivít s prednostným zameraním na skupiny uprednostňujúce aktívne prežitie dovoleniek a voľného času s požiadavkami na nadštandardné služby. Výhodou obce Bžany je funkčná prepojenosť so strediskom rekreácie a cestovného ruchu Valkov vytvárajúca predpoklady pre využívanie lokalizovaných služieb i pre návštevníkov ubytovaných v samotnej obci. V obci Lomné je navrhované sústredenie vyššej športovej vybavenosti s lokalizáciou športových plôch s využitím pre turistických návštevníkov ubytovaných v stredisku cestovného ruchu. Obe spomenuté obce je potrebné orientovať okrem aktivít spojených s vidieckou turistikou predovšetkým na hypoturistiku,

na formy dynamickej turistiky (pešia turistika, cykloturistika), na aktivity rekreačného turizmu (rekreačné a relaxačné vychádzky v prírodnom prostredí) s prednostným zameraním na skupiny uprednostňujúce prežitie dovoleníek či voľného času v pokojnom a tichom prostredí (rodiny s deťmi a pod.) s nižšou cenovou úrovňou ubytovania a služieb.

Vzájomná prepojenosť existujúcich turistických značených chodníkov vytvára výborné podmienky pre zokruhovanie výletných trás s rôznou dĺžkou a obťažnosťou. Pre dotvorenie ponuky v prípade strediska Valkov i jednotlivých obcí sú potrebné okruhové výletné turistické trasy. Do funkčného systému rozvoja rekreácie a cestovného ruchu v priestore vodnej nádrže Veľká Domaša sú zahrnuté aj prvky prírodného, kultúrneho a historického dedičstva plniace funkciu poznávacej turistiky alebo návštevnosti tradičných výletných miest. Perspektívne možnosti rozvoja umožňuje vidiecka turistika, hlavne v priestore Suchá – Driečna – Miková, kde sa ráta s výstavbou agroturistického komplexu (výstavba lyžiarskych vlekov v okolí hotela v Driečnej). V obci Miková sa uvažuje s úpravou domčekov na ubytovanie v súkromí. Zároveň sa v obci plánuje zriadenie izby A. Warhola a Technické múzeum ťažby ropy. Vhodné podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky má obec Šandal, kde je v prevádzke lyžiarsky vlek a existuje možnosť jazdy na saniach s kónským záprahom. Plánuje sa rekonštrukcia malého prírodného kúpaliska. V okolí sú vhodné podmienky pre cestnú cyklistiku, horské bicykle i pešiu turistiku. Atrakciou územia je chov jeleňov. V meste Stropkov sa začína s výstavbou rekreačno-rehabilitačného strediska na báze hypoterapie s komplexnými službami (vodoliečba, sauna, solárium, tenisové kurty a pod.). Medzi obcou Tisinec a mestom Stropkov sa uvažuje s výstavbou strediska zdravého životného štýlu. Uvedené zariadenia výrazne obohatia turistickú ponuku okresu a významovo prekročia regionálnu úroveň.

1. **Charakterizovanie špecifických stránok a identifikovanie ekonomického potenciálu sledovaného okresu.**
2. **Zoznam obcí, ktoré majú v sledovanom okrese vypracovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja.**

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>1. Kvalitný sociálno-demografický potenciál regiónu</p> <p>vysoký percentuálny podiel obyvateľov v produktívnom veku umožňuje spolu so zvyšovaním vzdelania stabilizovať zamestnanosť</p> <p>2. Kvalifikovaná pracovná sila - v oblasti priemyselných odvetví (kožiarstvo a strojárstvo), poľnohospodárstvo a stavebníctvo umožňuje rýchle a efektívne zavedenie nových technológií a následne zvyšovanie produkcie a konkurencieschopnosti.</p> <p>3. Existujúca výrobná základňa - vytvára podmienky na</p>	<p>1. Monoštruktúralne zameranie výrobnej základne - pri reštrukturalizácii výroby klesá rýchlo zamestnanosť a neumožňuje flexibilne vytvárať nové pracovné príležitosti v iných odvetviach výroby</p> <p>2. Priemyselná výroba je centralizovaná do miest - v obciach je veľmi nízka podnikateľská aktivita, ktorá sa prejavuje sociálnou stagnáciou prípadne až sociálnym regresom</p> <p>3. Nedostatočná infraštruktúralna vybudovanosť regiónu - vzdialená dostupnosť k diaľnici a</p>

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>1. Kvalitný sociálno-demografický potenciál regiónu</p> <p>vysoký percentuálny podiel obyvateľov v produktívnom veku umožňuje spolu so zvyšovaním vzdelania stabilizovať zamestnanosť</p> <p>2. Kvalifikovaná pracovná sila - v oblasti priemyselných odvetví (kožiarstvo a strojárstvo), poľnohospodárstvo a stavebníctvo umožňuje rýchle a efektívne zavedenie nových technológií a následne zvyšovanie produkcie a konkurencieschopnosti.</p> <p>3. Existujúca výrobná základňa - vytvára podmienky na rýchlu modernizáciu výroby resp. reštrukturalizáciu výroby a následne zvyšovanie produkcie a konkurencieschopnosti.</p> <p>4. Schopnosť hospodárskych subjektov vstupovať do</p>	<p>1. Monoštruktúrne zameranie výrobnej základne - pri reštrukturalizácii výroby klesá rýchlo zamestnanosť a neumožňuje flexibilne vytvárať nové pracovné príležitosti v iných odvetviach výroby</p> <p>2. Priemyselná výroba je centralizovaná do miest - v obciach je veľmi nízka podnikateľská aktivita, ktorá sa prejavuje sociálnou stagnáciou prípadne až sociálnym regresom</p> <p>3. Nedostatočná infraštruktúrna vybudovanosť regiónu - vzdialená dostupnosť k diaľnici a železničná nedostupnosť - nevytvára podmienky na jeho rozvoj, územie nie je zaujímavé pre investorov, čím dochádza k jeho stagnácii</p> <p>4. Vysoká miera nezamestnanosti - prejavuje sa</p>
<p>nadregionálnej spolupráce - praktické skúsenosti niektorých subjektov v regióne umožňujú vstupovať do rôznych kooperačných vzťahov a tým aj vytvárať nové možnosti nadregionálnych spolupráce</p> <p>5. Výhodná geografická poloha regiónu umožňuje prienik na trhy Poľska, Ukrajiny a Bieloruska existencia cestných hraničných priechodov do Poľska vytvára možnosti cezhraničnej spolupráce a podmienky pre tranzitný región</p> <p>6. Environmentálne kvality - nízka miera poškodenia životného prostredia, liečebné minerálne pramene vytvárajú podmienky na rozvoj cestovného ruchu</p> <p>7. Kultúrne dedičstvo - významné historické pamiatky, tradície a folklór vytvárajú podmienky na rozvoj cestovného ruchu, hlavne na poznávaciu turistiku</p> <p>8. Kvalita spoločensko-kultúrneho prostredia - tradičné kultúrne aktivity, charakter medzilidských vzťahov vytvárajú podmienky na rozvoj cestovného ruchu, ako aj na zriaďovanie pobočiek rôznych</p>	<p>sociálnou stagnáciou a záporným saldom migrácie obyvateľstva. Pracovné príležitosti chýbajú hlavne pre mladých absolventov stredných a vysokých škôl, ktorí odchádzajú za pracovnými príležitosťami do veľkých miest a do zahraničia</p> <p>5. Nízka absorpčná schopnosť malých a stredných podnikov v oblasti zamestnanosti - nie sú vytvorené podmienky na rozvoj nových pracovných miest a ich stabilizáciu</p> <p>6. Vysoké percento migrácie obyvateľstva za pracovnými príležitosťami mimo územie okresu dochádza k sociálnej stagnácii územia</p> <p>7. Regresívny populačný vývoj v obciach okresu dochádza k sociálnemu regresu územia</p> <p>8. Sociálne problémy v obciach s vysokým podielom rómskeho obyvateľstva - dochádza k sociálnej stagnácii územia, zvyšuje sa miera ohrozenia sociálnou patológiou</p>

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
1. Kvalitný sociálno-demografický potenciál regiónu vysoký percentuálny podiel obyvateľov v produktívnom veku umožňuje snahu	1. Monoštruktúrne zameranie výrobnej základne - pri reštrukturalizácii výroby klesá rýchlo zamestnanosť a

Počet sledovaných obcí: **43 obcí**

9. Z toho má vypracovaný program hospodárskeho rozvoja (PHSR): **Baňa, Breznica, Bukovce, Bžany, Duplín, Havaj, Chotča, Kručov, Lomné, Makovce, Miňovce, Nižná Olšava, Staškovce, Stropkov, Šandal, Tisinec, Tokajík, Turany nad Ondavou, Varechovce, Veľkrop, Vislava, Vyšná Olšava**

10. Zoznam obcí, ktoré majú v sledovanom okrese vypracovaný územný plán obce.

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Z toho má vypracovaný územný plán obce: **Stropkov**

11. Zoznam miest, ktoré sú v sledovanom okrese zapojené do integrovaného plánu rozvoja miest.

Počet sledovaných miest: **1** Informácie poskytlo: **1 (Stropkov)** Zapojených do integrovaného plánu rozvoja miest: **0**

12. Zoznam obcí, ktoré v sledovanom okrese využívajú finančné nástroje Európskej komisie a EIB, konkrétne JEREMIE, JASPERS a JESSICA.

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Z toho využívajú uvedené finančné nástroje: **Nižná Olšava, Staškovce**

13. Zoznam obcí, ktoré sú v sledovanom okrese zapojené do verejno - súkromných partnerstiev.

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Zoznam obcí: **Breznica, Tisinec, Nižná Olšava**

14. Zoznam obcí, ktoré sú v sledovanom okrese zapojené do programov cezhraničnej, medziregionálnej a nadnárodnej spolupráce.

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Zoznam obcí: **Nižná Olšava, Gribov, Stropkov, Breznica**

15. Zoznam obcí v sledovanom okrese, na území ktorých sú podnikateľské činnosti zamerané na podporu inovatívnych procesov, transfer nových a environmentálnych technológií a poznatkovo náročných výrob s definovaním formy subjektu (napr. inkubátory, klastre, inovačné centrá, kompetenčné centrá aplikovaného výskumu a vývoja, technologické platformy, vedecko-technologické parky atď.).

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Zoznam obcí: **0**

16. Zoznam obcí v sledovanom okrese, ktoré nie sú napojené na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu.

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Nie sú napojené na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu: **(Malá Poľana, Lomné, Gribov, Kručov, Staškovce, Nižná Olšava, Breznica, Tisinec, Korunková, Makovce, Chotča, Breznička, Krišľovce, Bukovce)**

17. Zoznam obcí v sledovanom okrese, ktoré vyvíjajú spoluprácu s ďalšími obcami na území

okresu (napr. formou mikroregionálnych združení, regionálnych združení atď.).

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Obce vyvíjajúce spolupráce s ďalšími obcami na území okresu: **(Stropkov, Gribov, Kručov, Staškovce, Nižná Oľšava, Breznica, Chotča, Tisinec, Makovce)**

18. Identifikovanie oblastí v sledovanom okrese, v ktorých je zaznamenaná najvyššia dochádzka za prácou.

Počet sledovaných obcí: **43 obcí** Zoznam obcí: **vo všetkých obciach včítane mestá Stropkov je už niekoľko rokov zaznamenávaná vysoká miera dochádzky za prácou.**

Záver: Zvyšné obce neposkytli požadované informácie do stanoveného termínu z dôvodov pracovnej zaneprázdnenosti, nedostatku pracovných síl, nedisponujúce nami požadovanými informáciami, prípadne nedostatočnej komunikácie spôsobenej nedostatočnou internetizáciou obcí alebo komunikáciou.